

El mestre que va prometre el mar

Direcció: Patricia Pont **Guió:** Albert Val (novel·la: Francesc Escribano) **País:** Espanya
Durada: 105 min **Any:** 2023 **Gènere:** Drama **Interpretació:** Enric Auquer, Laia Costa,
 Luisa Gavasa, Ramón Aguirre **Música:** Natasha Arizu del Valle **Fotografia:** David
 Valdepérez **Distribuïdora:** Castelao Pictures **Estrena a Espanya:** 10/11/2023
No recomanada per a menors de 12 anys
Versió original en català i castellà

SINOPSI

Pel·lícula inspirada en la vida d'Antoni Benaiges, un mestre de Mont-Roig del Camp (Tarragona) que el 1935 és destinat a l'escola pública de Bañuelos de Bureba, un petit poble de la província de Burgos. De mica en mica, i gràcies a una metodologia d'ensenyament pionera i revolucionària per a l'època, començarà a transformar la vida dels seus alumnes, però també la del poble, cosa que no sempre resulta del gust de tothom. (Sensacine)

CRÍTICA

Les promeses afusellades

Un avi, assegut davant la darrereria de la seva vida, observa una imatge del seu passat que no li torna sinó la certesa de la seva pròpia mort, mentre la seva néta llegeix en veu alta unes paraules que va escriure fa més de sis dècades amb una tinta carregada d'il·lusió i esperança; unes paraules, això sí, que aviat van ser sepultades pel pes violent del silenci i l'oblit. Aquesta és la imatge que roman a la nostra memòria d'**El mestre que va prometre el mar**, adaptació de la novel·la homònima de Francesc Escribano que va a càrrec de Patricia Font. Una pel·lícula que explica la història real d'Antoni Benaiges (Enric Auquer), un jove professor que arriba a un poble burgalès des de Tarragona per fer-se càrrec de l'escola després que el capellà que la dirigia fos apartat pel govern de la II República. Carregat d'energia i noves idees, implementa a les seves classes els revolucionaris mètodes educatius ideats per Célestin Freinet -els principis bàsics dels quals són la llibertat d'expressió, la vida cooperativa i la realització i emancipació per mitjà del treball. Els seus alumnes deixen de veure el col·legi com un centre de reclusió on memoritzar fins a morir d'avoriment i comencen a gaudir de l'aprenentatge. Els seus pares, per contra, veuen les innovadores tècniques del nou docent com un conjunt d'extravagàncies sense cap fonament. Tot i això, la realitat s'imposa als prejudicis i els nens aviat es desvetllen com a torrents creatius, solidaris i empàtics que converteixen la natura en la seva nova aula. L'Antoni els promet que, un cop hagi acabat el curs, els portarà a veure el mar. Aquesta promesa es veurà truncada quan, el juliol de 1936, Franco fa un cop d'estat contra el govern de la II República.

Abans de convertir-se en un escriptor i cineasta de renom, Pasolini va treballar durant uns anys com a professor en una escola de la perifèria romana. Els seus alumnes eren xavals marginats socialment que estaven condemnats a delinquir per poder sobreviure. La manca de recursos i l'abundància de pobresa desmotivava aviat uns joves que, malgrat tot, guardaven a les butxaques de la seva mirada una vitalitat desesperada. El futur autor de *Les cendres de Gramsci* i *Mamma Roma* es va bolcar en cos i ànima a ajudar aquests nois que, com ell, eren víctimes d'una societat desigual i intolerant construïda sobre la sang i les llàgrimes dels explotats. Per aconseguir que els xavals s'enamoresin del plaer d'aprendre i s'impliquessin en les classes, Pasolini, entre moltes altres coses, inventava contes pedagògics a través dels quals fomentava la seva creativitat, els transmetia el seu amor per la literatura i els incitava a escriure, a pintar i a cuidar un jardí escolar que havia estat construït entre tots, per a tots. Temps després, el poeta escriuria: «Penso que cal educar les noves generacions en el valor de la derrota. En manejar-s'hi. En la humanitat que n'emergeix. En construir una identitat capaç d'advertir una comunitat de destí, on es pugui fracassar i tornar a començar sense que el valor i la dignitat es vegin afectats. En no ser un trepador social, en no passar sobre el cos dels altres per arribar al primer».

Antoni Benaiges, com Pasolini, va ser crític amb el món que li va tocar viure, va intentar canviar-lo a través de la literatura i l'educació i va pagar el preu de la dissidència amb la pròpia vida. **El mestre que va prometre el mar**, per tant, es presenta davant dels ulls de l'espectador com un testimoni que narra de manera translúcida un crim que va ser enterrat en una fossa comuna. La directora compon un relat que es mou entre un present mutilat i un passat emmordassat per les restes d'un feixisme que encara asfixia qualsevol possibilitat de futur sa. El jove professor es converteix així en el paradigma dels ideals d'una república democràtica que va modernitzar Espanya fins a convertir-la, malgrat la frontal oposició d'aquelles elits que feien de la submissió de les classes populars el seu negoci, en un dels països més avançats del món. Després de l'assassinat del mestre, la promesa de portar els seus alumnes a veure el mar es va quedar penjant entre els plecs d'un buit que encara fa sagnar la memòria i la consciència d'un país sencer. La cinta dista molt de ser perfecta —el recurs de les dues línies narratives que avancen en paral·lel xiuxiuejant-se l'una a l'altra aquests secrets que es van perdre al fons de la consciència impedeix que tota l'emoció de les imatges es concentri en un únic clímax; el personatge de la Laia Costa es perd en el seu intent de semblar subtil i contingut—, però resulta impossible no emmudir d'emoció davant d'aquest exercici de memòria col·lectiva tan lluminós com necessari; no doblegar-se en un plor esquinçador després d'escoltar aquests desitjos de renovació i llibertat que no van poder ser res més que això: desitjos; no desfer-se en llàgrimes en imaginar com hauria estat aquest viatge a un mar anomenat futur.

Rubén Téllez Brotons – elantepenultimomohicano.com